

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2019 m. lapkričio 7 d.

ES Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga davė didelę dalį laukiamos naudos, tačiau turėtų pagerinti perduotų išlaidų programų įgyvendinimą, teigia auditoriai

Remiantis nauja Europos Audito Rūmų ataskaita, Inovacijų ir tinklų programų vykdomoji įstaiga (INEA) nuo jos įsteigimo 2013 m. davė didelę dalį laukiamos naudos. Procedūros paprastai buvo gerai organizuotos, bet nustatyta su projektų atranka susijusių trūkumų. Auditoriai taip pat atkreipia dėmesį į rizikas, susijusias su savalaikiu programos įgyvendinimu, ir į veiksmingumo ataskaitų teikimo trūkumus. Be to, valdydama programą įstaiga galėjo pasiekti papildomų sinergijų sulyginama ir suderindama procedūras visuose trijuose savo veiklos sektoriuose.

INEA buvo įsteigta 2013 m., kad Europos Komisijos vardu įgyvendintų programas, kuriomis remiami infrastruktūros, mokslinių tyrimų ir inovacijos projektai transporto, energetikos ir telekomunikacijų srityse. Jai buvo patikėta valdyti projektus, kurių bendra vertė dabartiniu 2014–2020 m. laikotarpiu sudaro 33,6 milijardo eurų, o tai didžiausias ES vykdomosios įstaigos valdomas biudžetas. Europos infrastruktūros tinklų priemonei (EITP) tenka daugiau kaip 80 % šio biudžeto.

„Komisija turėtų sustiprinti INEA vykdomo jai patikėtų išlaidų programų valdymo teisinį pagrindą, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Oskar Herics. – Tai yra ypač svarbu, siekiant užtikrinti skaidresnį ES lėšų naudojimą ir visapusiškai prisidėti prie visa apimančio tikslo vystyti transeuropinius tinklus.“

Auditoriai nustatė, kad iš esmės INEA vykdė pagal jos įgaliojimus pavestas užduotis ir davė didelę dalį naudos, kurios buvo tikimasi, kai ji iš pradžių buvo steigama 2013 m. Vis dėlto INEA dar neišnaudojo visų pranašumų, kuriuos jai teikia glaudžiai susijusių politikos sričių valdymas vienoje rankose. Visų pirma, INEA galėtų pasiekti papildomų sinergijų ir efektyvumo toliau išlyginama ir derindama procedūras visuose trijuose savo veiklos sektoriuose, teigia auditoriai. INEA taip pat varžo kiti su teisiniu pagrindu susiję apribojimai, kaip antai nepakankamai lankstus darbuotojų paskirstymas, kurie trukdo jai prisitaikyti prie svyruojančio darbo krūvio tarp užduočių.

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

Auditoriai nustatė trūkumų, susijusių su kitais atžvilgiais gerai organizuota EITP projektų atrankos procedūra. Dėl jų projektai vertinami nenuosekliai, ypač atsižvelgiant į naudojamus atrankos kriterijus ir vertinimo balų skyrimą. Be to, auditoriai nustatė, kad išorės ekspertų rekomendacijos ir Komisijos galutinis atrinktų projektų sąrašas nėra sistemingai susiję, taip pat nėra aiškių dokumentų, kuriuose būtų nurodytos nukrypimo nuo vertinimo priežastys. Pavyzdžiui, tai pasakytina apie (maždaug 0,7 milijardo eurų vertės) 14 EITP transporto projektų, kurių išorės ekspertai rekomendavo nefinansuoti.

Auditoriai taip pat įspėja apie riziką, kad EITP programa gali būti nevisiškai įgyvendinta. Netaikant daugiamečio kvietimų teikti pasiūlymus planavimo, kai kurie projektai buvo pateikti per anksti ir dėl to juos atrenkant nepakako išbaigtumo. Tai iš dalies paaiškina, kodėl projektai buvo atidėti ir nepakankamai įvykdyti. Mūsų auditas parodė, kad iki 2019 m. sausio mėn., t. y. penktųjų dabartinio laikotarpio metų, buvo išmokėta tik apie 23 % iš pradžių paskirstytų lėšų. Kadangi greitai baigsis 2014–2020 m. laikotarpis, kyla pavojus, kad per ateinančius mėnesius susikaups daugybė vėluojančių mokėjimų, panaikintų įsipareigojimų ir grįžtamųjų lėšų ir neliks pakankamai laiko perskirstyti lėšas kitiems projektams, daro išvadą auditoriai. Juo labiau, kad INEA taisomieji veiksmai projektų, kurie nėra susiję su šia rizika, atveju dar nėra iki galo atsižvelgiama į šias rizikas, priduria jie.

Galiausiai auditoriai atkreipia dėmesį į EITP veiksmingumo pagrindo trūkumus. Šiuo metu projektų stebėjimas iš esmės yra orientuotas į išdirbius ir juo remiantis neįmanoma įvertinti rezultatų, kaip antai sutaupyto laiko arba padidėjusių eismo srautų. Todėl nėra aiškios informacijos apie tai, ar ES bendrai finansuojami projektai iš tikrųjų padeda siekti programos tikslų ir daro poveikį ekonomikos plėtrai, ir kaip tai daroma.

Atsižvelgdami į savo nustatytus faktus, auditoriai teikia keletą rekomendacijų, kurios padėtų Europos Komisijai ir INEA:

- gerinti potencialias sinergijas tarp trijų INEA veiklos sektorių;
- sustiprinti teisinį pagrindą, kad pavestų programų valdymas taptų lankstesnis;
- užtikrinti didesnį projektų atrankos procedūrų nuoseklumą ir skaidrumą;
- nustatyti geresnes sąlygas programų įgyvendinimui laiku;
- pertvarkyti veiksmingumo sistemą, kad būtų galima geriau stebėti projektų rezultatus.

Pastabos leidėjams

2013 m. įsteigta INEA pakeitė Transeuropinio transporto tinklo vykdomąją įstaigą, kuri valdė 2007–2013 m. TEN-T programą. INEA buvo patikėta 93 % viso Europos infrastruktūros tinklų priemonės biudžeto ir 7 % programos „Horizontas 2020“ biudžeto. INEA valdomas biudžetas iš viso sudaro daugiau kaip 33 milijardus eurų. Iš šių dviejų programų bendrai finansuojama beveik 2 000 projektų INEA portfelyje. 2014–2018 m. INEA surengė 59 kvietimus teikti pasiūlymus ir 2 272 tinkamų projektų pasiūlymų vertinimus.

Specialiąją ataskaitą Nr. 19/2019 „INEA – davė naudos, bet reikia šalinti EITP trūkumus“ galima rasti Audito Rūmų svetainėje (eca.europa.eu) 23 ES kalbomis. 2020 m. Audito Rūmai taip pat planuoja parengti specialiąją ataskaitą dėl ES tarpvalstybinės transporto pavyzdinės infrastruktūros.

Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji dauguma mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų yra praktiškai įgyvendinamos.

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeais – E. paštas: vincent.bourgeais@eca.europa.eu

Tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502